

Annabel

KATHLEEN
WINTER

the house of books

Oorspronkelijke titel

Annabel

Uitgave

BLACK CAT, New York

Copyright © 2010 by Kathleen Winter

Copyright voor het Nederlandse taalgebied

© 2012 by The House of Books, Vianen, Antwerpen

Vertaling

Mariëlla Snel

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer BNO, Amsterdam

Omslagillustratie

Bill Douglas, The Bang

Auteursfoto

Juliette Dandenault

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 90 978 90 443 3392 3

D/2012/8899/13

NUR 302

www.thehouseofbooks.com

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Annabel, waar ben je naartoe gegaan? Ik heb hier gekeken
En ik heb daar gekeken.
Ik heb daar gekeken en ik heb hier gekeken...*
– Kat Goldman

*Hoe verschillend de seksen ook zijn, ze vermengen
zich met elkaar.
Ieder menselijk wezen weifelt tussen de ene en de andere
seks, en vaak zijn het alleen de kleren die de gelijkenis met
een man of een vrouw in stand houden, terwijl de seks
daaronder heel anders is dan die erboven.*
– Virginia Woolf

Proloog

‘P^{APA!}
De blinde man in de kano droomt.

Waarom zou een witte kariboe naar de Beaver River komen, waar de bosrendieren leven? Waarom zou zij de toendra in het noordpoolgebied, waar het licht heel fel is, verlaten om rond te waren in deze schaduwen? Waarom zou een kariboe haar kudde verlaten om in haar eentje duizenden kilometers te lopen? De kudde is veiligheid. De kudde is als stof die je niet kapot kunt snijden of scheuren. Als je de kudde vanuit de lucht kon zien, als je een valk was of een koningseider, zou die lijken op een zacht zwevende mist boven de sneeuw, niet tastbaarder dan een wolk. ‘Wij zijn zacht,’ fluistert de kudde. ‘Wij hebben geen scherpe tanden. Wij verscheuren geen vlees. We maken het leven niet kapot. We zijn de vriendelijkheid in eigen persoon. Waarom zou een van ons zich van de kudde losmaken? Losmaken, alleen en apart zijn zulke nare woorden. Iemand van ons zou slechts alleen blijven en geen deel meer uitmaken van de kudde als ze verdwaalde.’

De kano, die op het diepe midden van de rivier drijft, is omringd door donker, rustig water met een laagje belletjes, af-

komstig van het schuim eromheen, erboven en eronder. De witte kariboe staat stil, in een streep zonlicht tussen zwarte boomstammen, en kijkt strak naar de man en het meisje in de kano. Het mos onder de hoeven van de kariboe is wit en lijkt van hetzelfde materiaal te zijn gemaakt als het dier waarvan de omtrek nauwelijks te zien is door het licht erboven en eronder. Ze leek alsof ze uit het licht zelf voortkwam en van licht was gemaakt, alsof Graham Montague en zijn dochter haar al dromend tot leven hadden gewekt.

‘Papa?’ Annabel gaat in de boot staan. Van jongs af aan, nog voordat ze kon lopen, heeft ze te horen gekregen dat ze dat niet moet doen, maar ze doet het toch. Even blijft de kano in balans. Dan strekt het meisje haar armen uit naar die betoverende kariboe die nu, ziet ze, een mantel van sprankelende rijp om haar schouders en schitterende borst draagt. Zelfs haar hele vacht glinstert van de rijp en Annabel kan niet geloven dat haar vader blind is en slaapt. Ze gelooft gewoon niet dat het leven zo oneerlijk kan zijn dat iemand zoiets prachtigs moet missen. Terwijl ze haar handen strekt, die lange slanke handen die haar vader zo mooi vindt en waarvoor hij hard heeft gewerkt in de hoop dat er ooit praktische en mooie dingen uit voort zouden komen, kapseist de kano in het kalme, diepe hart van de rivier. Hij slaat gewoon om, binnen een seconde. Het geweer zakt onder water, de etenswaren drijven weg of zakken naar de bodem, afhankelijk van het gewicht en de waterdichtheid van de verpakking.

Graham Montague heeft nooit hoeven zwemmen en hij weet niet hoe dat moet, en hetzelfde geldt voor Annabel, zijn dochter.

Deel een

Nieuwe wereld

WAYNE BLAKE WERD BEGIN maart geboren, bij het breken van het ijs in het begin van de lente, een heel belangrijke tijd voor de mensen in Labrador die op eenden joegen om eten te hebben. En net als de meeste kinderen werd hij daar in 1968 bij zijn geboorte omgeven door vrouwen die zijn moeder haar hele getrouwde leven had gekend: Joan Martin, Eliza Goudie en Thomasina Baikie. Vrouwen die konden ijsvissen, die mocasins maakten van de huid van een kariboe en hout zo konden opstapelen dat de voorraad niet zou omvallen in de maanden dat hun echtgenoten langs de uitgezette vallen patrouilleerden. Vrouwen die bij elke normale bevalling precies wisten wat er moest worden gedaan.

Het dorp Croydon Harbour aan de zuidoostkust van Labrador heeft de magnetische aarde die kenmerkend is voor heel Labrador. Je voelt een trilling, een pulseren, terwijl het land licht opslokt en vibreert. Soms kun je dat met het blote oog zien: strepen licht die van het land komen. Niet iedere reiziger voelt het aan, maar degenen die dat wel doen blijven er op andere plaatsen naar zoeken en vinden het nergens, behalve in woestijnen en op hoogvlakten. Een reiziger kan uit New York

komen en het voelen. Ontdekkingsreizigers, docenten en mensen die bekend zijn met goede hete koffie en dichtbedrukte kranten, maar die iets fundamentele willen: een injectie van een nieuwe wereld in hun bloed. Een echt bestaande nieuwe wereld, niet een mythe die tot snelwegen en nog meer snelwegen heeft geleid, of tot de lage radioactieve gebouwen langs die snelwegen die pannenkoeken, hamburgers en benzine te koop aanbieden. Een reiziger kan naar Labrador komen en die magnetische energie voelen of niet. Je moet er wel voor openstaan. De bezoeker moet een open circuit zijn waar de energie uit de aarde bij kan komen, en dat is niet iedereen. Hetzelfde geldt voor iemand die in Labrador is geboren. Sommigen weten vanaf hun geboorte dat hun thuisland een ademhalingsstelsel heeft, dat het energie haalt uit rotsen, bergen, water en zwaartekracht buiten de aarde, en op zijn beurt energie uitademt. Anderen weten dat niet.

Wayne werd, in badwater, geboren in het huis van zijn ouders: Treadway en Jacinta Blake. Treadway was afkomstig uit Labrador, maar Jacinta niet. Treadway had de vallenroute van zijn vader in stand gehouden en voelde zich aangetrokken tot de rotsen, terwijl Jacinta op haar achttiende vanuit St. John's was gekomen om les te geven op de kleine school in Croydon Harbour. Omdat ze – voordat ze Treadway had ontmoet – dacht dat het een avontuur zou zijn en het haar na een jaar of drie, vier ervaring te hebben opgedaan in staat zou stellen op een school in St. John's te gaan lesgeven.

'Ik zou elke dag met brood en jam lunchen,' zei Joan Martin tegen Eliza en Thomasina terwijl Jacinta in het bad haar hevigste weeën had. Iedere vrouw in Croydon Harbour had het er wel eens over hoe heerlijk ze het zou vinden om alleen te leven. De vrouwen gaven zich over aan die droom wanneer hun mannen te lang thuis waren gebleven, weg van hun vallen. 'Dan nam ik als avondeten alleen een paar gekookte eieren, en ik zou elke avond in bed een tijdschrift lezen.'

'Ik zou een week lang dezelfde kleren dragen,' zei Eliza. 'Mijn blauwe wollen broek en mijn grijze shirt, over mijn nachtopon. Van september tot juni zou ik die nachtopon nooit uittrekken.'

En ik zou een kat nemen in plaats van onze honden en gaan sparen voor een piano.’

De vrouwen wilden niet uit vijandigheid van hun echtgenoten af – het kwam gewoon doordat de ondraaglijke winters alleen maar bestonden uit het slepen met hout, het bewaren van de laatste restjes merg en het hunkeren naar de intimiteit die ze associeerden met de thuiskomst van hun echtgenoten, terwijl ze heel goed wisten dat die intimiteit alleen maar in hun verbeelding bestond. Daarna kwam de korte zomer, waarin wilgenroosjes, bladurnen en zonnedauw tot bloei kwamen en in één korte zucht hun verlokkelijke geur verspreidden ten teken dat het leven kon beginnen, maar dat was niet zo. De planten waren vleeseters. Dat moment in de zomer bevatte verlangen, vruchtbaarheid en dood maar de vrouwen traptten er niet in. Ze wachtten tot de zomer om hen heen uitbundig genoeg werd om een vrouwenleven te omvatten, maar dat gebeurde nooit.

Wanneer Jacinta niet kreunde van de pijn omdat haar bekken door de komende baby bijna uit elkaar werd gescheurd, gaf zij zich ook over aan de droom. ‘Ik geloof niet dat ik dan hier zou blijven,’ zei ze tegen haar vriendinnen terwijl ze gloeiend hete koffie uit een emailen pot schonk. Onder haar blauwe, met witte bloemetjes bezaaide schort was haar buik zo groot als een jonge zeehond. ‘Dan zou ik weer verhuizen naar Monkstown Road en als ik geen werk als onderwijzeres kon krijgen, zou ik mijn oude baan in de Duckworth Wasserij weer oppakken en witgoed gaan wassen voor het Newfoundland Hotel.’

Thomasina was de enige vrouw die immuun was voor de droom. Ze had haar vader niet gekend en ze had veel respect voor haar man, Graham Montague. Ze vond het geweldig dat hij alles kon maken, dat hij het huis niet koud liet worden, dat hij als laatste zijn vallen ging controleren en als eerste weer terug was, dat hij blind was en haar nodig had en dat hij haar Annabel had gegeven: een roodharige dochter die ze mijn ziel en zaligheid noemde en die haar vader nu hielp met het besturen van zijn kano. Ze was inmiddels elf jaar oud en even rustig en verstandig als Thomasina. Graham was nu van

huis, net als alle jagers uit Croydon Harbour. Hij zat in zijn witte kano op de rivier en Annabel was bij hem. Zij zat altijd voorin en vertelde hem welke kant hij op moest sturen, ook al wist hij al voordat Annabel het tegen hem zei welke beweging hij met zijn peddel moest maken, want voor haar geboorte had hij door te luisteren over de rivier gevaren en hij kon elke steen, ijsschots en stroomversnelling horen. In de kano vertelde hij haar verhalen en haar lievelingsverhaal ging over een witte kariboe die zich bij de bosrendieren aansloot. Haar vader was die kariboe één keer tegengekomen, als jongen, voor het ongeluk dat hem blind had gemaakt. Elke keer wanneer ze er met de kano op uit trokken zocht Annabel naar de witte kariboe en toen Thomasina tegen haar zei dat het dier misschien niet meer leefde of was teruggegaan naar de kudde in het poolgebied, draaide haar man zijn gezicht naar haar toe en waarschuwde haar zwijgend hun dochter het dromen niet te beletten.

Toen de kruin van haar baby te zien was, baadde de badkamer van Jacinta in het licht van de sneeuw. Scheermesschelpen op de vensterbank straalden wit licht uit, net als de tegels, het porselein, de blouses van de vrouwen en hun huid. Wit licht scheen pulserend door de vitrage, zodat de haartjes en het gezicht van de baby in de witte ruimte een kleurrijk middelpunt werden. Goudbruin haar, rood gezicht, zwarte wimpertjes en een rode mond.

Verderop in de gang gloeide de keuken van Jacinta door de hitte van het vuurhout. Treadway legde kariboekoekjes in het spettende varkensvet, deed kokend water bij zijn theezakje en sneed een dikke plak patrijsbessenbrood af. Hij was niet van plan tijdens de bevalling in huis rond te lummelen, hij was hier om te eten en over een uur zou hij in zijn witte kano weer over de Beaver River varen. Zijn muts was wit, net als zijn jas van zehondenbont, zijn canvas broek en zijn laarzen. Zo waren generaties mannen in Labrador in de lente op jacht gegaan.

Een eend kon een witte kano niet onderscheiden van een ijsschots. De kano, met de jager erin weggedoken, gleed gevaarlijk door het donkere water, stilletjes vaart minderend in de buurt van de groep eenden, of die nu door de lucht vlogen of

met hun dikke buiken in het water lagen. Treadway leefde voor al dat wit en de stilte. Anders dan Graham Montague kon hij niet met zijn oren kijken, maar als hij alle begeerte uit zijn binnenste weerde, kon hij diep landinwaarts ijs horen smelten. Hij kon de medicinale geur van theeplanten met hun leerachtige bladeren en oranjekleurige behaarde onderkanten opsnuiven en uit de manier waarop de eenden vlogen, opmaken wat een jager te doen stond. Duiken, draaien, verschillen in snelheid en aarzelingen vertelden hem precies wanneer hij zijn wapen omhoog moest brengen of het juist verborgen moest houden. Hun patronen stonden duidelijk zichtbaar in de lucht geschreven, maar Treadway kon best begrijpen dat Graham Montague eenden kon raken, ook al was hij blind. Hij had zelf ook de constante mathematische relatie tussen de positie van de eenden en het holle, vegende geluid van hun vleugels opgemerkt – een ander geluid voor elke draai – en het geluid van hun stemmen die de stilte doorbraken. De bewegingen van de eenden waren de kalligrafie van de witte jager.

Dit was een soort boodschap die jongere mensen niet meer herkenden, maar Treadway ving elke lijn en nuance op. Er waren woorden voor elke beweging van een eend en Treadway had al die woorden van zijn vader geleerd. Mensen die vijf jaar jonger waren dan hij kenden slechts de helft van die woorden, maar hij kende ze allemaal. Hij kon ze gebruiken, hij kon ze met zijn lichaam aanvoelen. Zo leefde hij geleid door de nuances van wilde vogels boven land en water en door de pootafdrukken en sporen van takken in de sneeuw langs zijn vallen, en het deel van hem dat die talen verstond, walgde van elk uur dat hij binnenshuis moest doorbrengen. Klokken tikten, op meubels stonden snuisterijen, verschaalde lucht slipte zijn poriën binnen en verstikte hem. Het was in feite helemaal geen lucht maar een verstikkend gaas vol stofjes en altijd te warm. Als de vrouwen die droomden over een leven zonder hun echtgenoot wisten wat hij dacht, zouden ze niet zo opgewekt over een vrijgezellenleven fantaseren. Treadway praatte er nooit over met andere mannen, die onder het genot van warm brood en potten koffie met elkaar zaten te lachen, maar hij droomde wel

degelijk. Hij droomde ervan dat hij zijn leven over zou kunnen doen en dan zou hij leven als zijn oudoom Gaetan Joseph, nooit getrouwd maar eigenaar van een kleine hut, honderdvijftig kilometer verderop langs de vallenroute. Een man die leefde op hard brood, meel, spliterwten en thee, die een tafel had die was gemaakt uit de stam van een spar met tweehonderd jaarringen, een slaapbank van zeehondenvel en een kleine kachel. Dan had Treadway gelezen en gemediteerd, vallen uitgezet, huiden hebben geprepareerd en gestudeerd. Gaetan Joseph had Plutarchus, Aristoteles en Pascals *Pensées* bestudeerd, en Treadway had een paar van die oude boeken in zijn eigen jachthut. Hij had ook andere boeken die hij tot diep in de nacht las, gezegend door de eenzaamheid van zijn vallenroute. Dat deden veel jagers. Ze gingen van huis, ze zetten vallen uit, ze mediteerden en studeerden. Treadway was een van hen: een man die niet alleen woorden bestudeerde maar ook de paden van in het wild levende wezens, het pulseren van het noorderlicht, de banen van de sterren. Maar hij wist niet hoe je vrouwen moest bestuderen, hij kon de banden van een gezinsleven niet begrijpen en hij was niet in staat binnenshuis echt gelukkig te zijn. Er waren momenten waarop hij wenste dat hij nooit was verleid door de mooie nachtponnen die Jacinta droeg en die waren gemaakt van zulke dunne lintjes en stof dat je er nog niet eens de allerkleinste ouananiche-zalm in zou kunnen dragen. In zijn buitenwereld kwam het licht dat als een sluier om de Plejaden hing nog het dichtst in de buurt van die nachtponnen. Tot zijn bibliotheek behoorde ook een bijbel en hij moest altijd aan de schoonheid van zijn vrouw denken bij de regels ‘Kunt gij de banden der Plejaden binden, of de boeien van de Orion slaken’. Hij had die woorden op zijn harde slaapbank gelezen wanneer hij maanden van haar weg was en toen herinnerde hij zich weer meteen hoe mooi ze was. Maar vertelde hij haar dat ooit? Nee, dat deed hij niet.

Wanneer Treadway thuis was en was bijgekomen van al die eenzaamheid, had hij zijn vrouw lief omdat hij had beloofd dat te doen. Maar het hart van de wildernis lokte hem en daarvan hield hij meer dan van welke belofte ook. Dat wilde hart

was een gemoedstoestand, maar het had ook een geografische plek. Het was een meer dat geen naam had. Canadese kaartenmakers hadden het meer een naam gegeven, maar de mensen die in het binnenland van Labrador woonden, hadden er een andere naam aan gegeven, een naam die een geheim blijft. Vanuit een draaikolk midden in het meer stroomt rivierwater twee kanten op. Het stroomt in zuidoostelijke richting naar de Beaver River en via de Hamilton Inlet en langs Croydon Harbour de Atlantische Oceaan in en de andere stroom gaat in noordwestelijke richting naar Ungava Bay. Het kolkende midden van het meer was niet alleen de geboorteplaats van seizoenen en spieringen en kariboes, maar ook van een diepe kennis waar iemand in een huiselijke omgeving niet bij kon. Aan het eind van het seizoen verliet Treadway die plek en ging trouw terug naar zijn huis dat hij bereidwillig had gebouwd toen hij twintig was, maar hij zag dat als het huis van zijn vrouw, terwijl de plek waar water van richting veranderde van hem was en later van een zoon die hij misschien zou krijgen.

Nu glinsterde het hoofd van de eerste baby van hem en Jacinta heel mooi in de witte badkamer, zonder dat hij dat zag, en hetzelfde gold voor de schouders, de buik met de navelstreng, de penis, dijbenen, knieën en tenen. Thomasina verwijderde met haar pink een slijmprop uit de mond van de baby, streek met haar grote hand over het gezicht, de buik en de billen alsof ze boter op een van haar warme broden smeerde, en bracht de baby terug naar zijn moeder. Toen de baby werd aangelegd aan de borst van Jacinta zag Thomasina iets bloemachtigs. Een testikel was niet ingedaald, maar er was ook nog iets anders. Ze wachtte die eeuwige seconde die vrouwen wachten wanneer ze door iets afschuwelijks worden besprongen. Het is een moment waarin mannen nooit wachten, een moment dat een deur opent naar leven of dood. Vrouwen kijken naar binnen, omdat daar iets kan leven. Wat Thomasina begreep toen ze deze keer door de opening keek, was dat er ook iets mis kan gaan. Niet alleen met het kind dat je ziet, het kind van een andere vrouw, maar ook met je eigen kind – op elk moment, hoeveel je ook van dat kind houdt.

Thomasina boog zich op de zorgzame manier van een vroedvrouw over Jacinta en de baby heen en wikkelde een deken om het kind: een katoenen deken die al vele keren was gewassen. Ze vond het geen goed idee om iets nieuws of synthetisch in aanraking te brengen met de huid van een pasgeborene. Terwijl ze de deken beter op zijn plaats bracht, duwde ze het ene testikeltje opzij en zag dat de baby ook schaamlippen en een vagina had. Dat verwerkte ze terwijl Treadway in een andere kamer zijn theezakje in de afvalcontainer deponeerde, de korst van zijn snee brood aan de hond gaf en de voordeur dichtdeed om voor de laatste keer op een perfecte eendenjacht te gaan. Ze liet hem gaan. Thomasina vroeg Eliza en Joan om warme handdoeken voor Jacinta. Zij overhandigde die zelf aan Jacinta om ze het bloed na de bevalling te laten opzuigen en hielp haar toen in de badjas die ze de eerste paar dagen zou dragen.

Daarna zei ze: ‘Als je het niet erg vindt, vraag ik de anderen nu om weg te gaan. Wij moeten even praten.’

De Beaver River

ALS WAYNE NIET IN 1968 was geboren op een plaats waar Arendiermos zich als een wit en groen tapijt uitspreidt, waar rookpluimen uit de huizen komen en goudkleurig zand zo ver weg is dat er geen grote groepen mensen naartoe gaan – het zand ligt eenzaam uitgestrekt onder het noorderlicht – was alles misschien anders gegaan. Treadway was geen onvriendelijke man. Zijn burens zeiden dat hij bereid was je zijn laatste cent te geven. En als zijn hemd niet doorweekt was geweest van zweet door het slepen met hout, het villen van dieren en het hakken van wakken in het ijs, had hij dat misschien ook wel weggegeven. Hij was teerhartig als het om mensen ging die naar zijn gevoel minder getalenteerd waren dan hij en dat waren veel mensen. Hij hielp iemand hout te hakken, een huis te bouwen of op de juiste plaats een gat in het ijs te boren. Niet om duidelijk te maken dat hij daar beter in was, maar om die persoon tijd te besparen. Die dingen deed hij omdat hij behulpzaam wilde zijn, en misschien gewoon uit vriendelijkheid.

Pure vriendelijkheid bewaarde hij voor zijn honden. Tijdens een jacht had hij per ongeluk in het oog van zijn oude Engelse setter geschoten, een zachtaardige hond wiens bek teder trilde

rond elke vogel die hij van Treadway moest apporteren. Treadway had de jacht meteen gestaakt, ook al hield dat in dat hij later opnieuw zou moeten beginnen en dat het hem veel tijd zou kosten om voor de winter voldoende eenden in voorraad te hebben. Hij was met de hond in zijn slee honderdvijftig kilometer verder naar dierenarts Hans Nilsson gegaan en had hem honderd dollar betaald om midden in de nacht op te staan en de wond te behandelen. Toen Hans hem had verteld dat de hond het oog kwijt zou raken, had hij gehuild omdat het zijn schuld was en hij was zelf pas weer gaan eten toen de hond kon eten, ook al had Jacinta vleesballetjes met jeneverbessen gebakken in zuiver wit varkensvet. Hij geloofde dat de hond het fijn vond te kunnen kijken, dat waardevol vond en er zelfs van genoot, en het deed hem erg veel verdriet dat hij het vermogen van het dier om het talent in de praktijk te brengen waarvoor jachthonden zijn geboren teniet had gedaan. Hij hield de hond, ook al kon die niet langer jagen en had geen van zijn voorouders ooit een hond gehouden die alleen een huisdier was. Pas toen het dier zoveel last van reuma kreeg dat hij niet zonder pijn kon lopen, gaf Treadway toestemming hem te laten inslapen. Op die dag liep hij naar de rivier en staarde meer dan een uur naar het water, waarbij hij niet alleen dacht aan het feit dat hij jegens zijn hond had gefaald, maar zich ook afvroeg hoe hij een betere man zou kunnen zijn door meer aandacht te besteden aan elk detail en niets te laten passeren wat niet in orde was.

Nadat Treadway die hond had verloren, zeulde hij met hout, wilde dieren, zweette en beminde op zijn eigen manier. Hij hield van Jacinta omdat ze fatsoenlijk en aardig voor hem was en het laatste wat hij wilde was haar verdriet doen. Hij speelde spelletjes met haar als hij thuis woonde: spelletjes die zij leuk vond, zoals cribbage, wat ze hem had geleerd toen ze net getrouwd waren. Daarvoor moest hij zichzelf geweld aandoen. Hij moest zichzelf dwingen niet te denken aan de manier waarop hij van plan was de ribben van zijn slee scherper te maken of de kaken van zijn vallen met zeehondenolie te bewerken. Dat zette hij van zich af om haar, als hij bij haar was, niet het idee te geven dat

hij met zijn gedachten heel ver weg was. Hij had tedere gevoelens voor haar, die deels voortkwamen uit het feit dat hij met haar te doen had omdat zij binnen moest blijven en een leven moest leiden dat niets te maken had met alles wat groots en wild was en hij niet kon begrijpen dat zij daarvan kon genieten. Door de spelletjes en de momenten waarop ze intiem met elkaar onder de lamp aan tafel aten, wist hij dat ze graag iets meer had gewild, maar wat dat was wist hij niet. Hij wist niet dat ze dacht aan de stad waar ze vandaan kwam, aan de regen op de leistenen daken van de winkels aan Water Street daar, aan een man die gedichten en filosofische werken las en haar dat ook vertelde, aan een man die het boek gewoon op de tafel zou leggen, naast het brood, de restanten geroosterd eend en de wijn, en er met haar over sprak.

Soms kunnen geheimen voor een echtgenoot verborgen worden gehouden en Treadway had dagen na de geboorte de waarheid over zijn kind nog niet gehoord. Met voorzichtige vingers onderzocht Jacinta haar baby als Treadway niet in de kamer was. Wanneer hij er wel was, of als er bezoekers waren met zelfgemaakte appeltaarten, patrijsbessencake en kariboeragout onder een dikke laag bladerdeeg met jus die uit de met een mes gemaakte inkepingen borrelde, keek ze volkomen geconcentreerd naar haar kind en niets kon die concentratie verbreken. Buren liepen om haar heen en praatten, maar het leek alsof zij zich onder water bevond en de anderen niet. Maar dat verschilde niet echt met de normale houding van een vrouw die net moeder was geworden naar haar kind toe. Niemand verwachtte van haar dat ze over koetjes en kalfjes zou babbelen.

Thomasina voerde de gesprekken en door zich in wonderbaarlijke bochten te wringen slaagde ze erin het eerste wat over een pasgeborene werd gezegd niet over haar lippen te laten komen. Treadway vond haar de verstandigste van de vriendinnen van zijn vrouw.

‘Eliza Goudie geeft veel te veel geld uit aan witte sandaaltjes en die jurken uit een catalogus, die met bobbeltjes zijn bedekt,’ had hij een keer tegen Jacinta gezegd.

‘Je bedoelt seersucker.’

‘En witte sandalen. Dingen die in dit klimaat niet praktisch zijn om te dragen.’ En hij kon er ook niet over uit dat Joan Martin haar man verboden had hout in de buurt van hun huis op te stapelen, zodat zij een eigenaardig soort tulp kon planten die alleen ergens in een botanische tuin hoorde te staan.

‘Keizertulpen,’ zei Jacinta. ‘Zo heten ze.’

Hoe sterk Thomasina was, bleek uit het feit dat ze acht dagen in het huis van Treadway kon blijven zonder dat hij daartegen protesteerde. Dat was zelfs de moeder van Jacinta niet gelukt toen ze nog leefde. Treadway schopte niemand regelrecht de deur uit, maar hij kon wel zo kil en vijandig reageren op een gast die te lang bleef dat niemand dat volhield, al waren ze nog zo onverstoorbaar. Hij was een man die niet wilde dat vreemden hem op de vingers keken, ook al hadden zijn vaste gewoontes niets opmerkelijks. Hij wilde gewoon in zijn eigen huis wonen als dat moest en zijn dagelijkse bezigheden verrichten zonder dat iemand naar hem keek of iets tegen hem zei. De uitzondering was zijn eigen vrouw, die het niet erg leek te vinden wanneer hij haar aanwezigheid negeerde.

‘Als ik niets tegen hem zei,’ had Jacinta wel eens tegen Joan en Eliza gezegd, ‘zou hij volgens mij een jaar lang tegen niemand anders dan zijn honden praten.’ Hoewel het als verraad aanvoelde, zei ze dit als de vrouwen spottend over echtgenoten in het algemeen spraken. En omdat Joan en Eliza dergelijke dingen over hem wisten, bejegenden ze hem een tikje geamuseerd. Dat ontging hem niet en daardoor kon hij hen niet in zijn huis velen, dus kwamen ze nauwelijks wanneer hij thuis was. Maar omdat Thomasina serieuzer was dan zij, en omdat ze niets voor zichzelf deed en alles voor Jacinta en de baby, kon zij acht dagen blijven zonder dat Treadway dat afkeurde, ook al betekende het dat hij uitsluitend het halfuurtje voordat ze gingen slapen echt met zijn vrouw alleen kon zijn.

‘Is alles oké?’ vroeg hij op de achtste dag aan Jacinta terwijl hij met zijn immense, troostende hand haar buik verwarmde, van haar huid via haar baarmoeder en haar eileiders tot haar onderrug. Ze praatte met haar vriendinnen niet over die kalme

warmte van hem, en evenmin over haar grote vertrouwen in zijn vermogen een veilig thuis te scheppen. Bij Eliza thuis was alles veel onstabiel. Haar echtgenoot dronk en ze werd telkens weer verliefd op een andere man. Dit jaar was het de nieuwe aardrijkskundeleraar van haar kinderen, een man die tien jaar jonger was dan zij, die uit Vermont kwam en in een kamer woonde in het souterrain van de plaatselijke functionaris van het Natuurfonds. De verliefdheden van Eliza kwamen altijd van één kant, maar ze inspireerden haar zoals het werkelijke leven dat niet kon. Als gevolg daarvan leek haar eigen huis niet echt door haar bewoond en liepen haar kinderen en haar echtgenoot er verloren in rond. Joan was minder geneigd verliefd te worden, maar dat gold niet voor haar echtgenoot. Heel Croydon Harbour wist dat hij in het binnenland een Innuvrouw had die hem drie dochters en een zoon had gegeven, terwijl Joan geen kinderen had.

‘Alles is perfect.’ Jacinta loog nooit tegen Treadway. Elke morgen at hij havermoutpap als ontbijt, met zout erop. Zijn onderkleding was gemaakt van schapenwol. Als ze de liefde bedreven, kwam ze elke keer klaar en dat wist hij. Als ze heel erg moe was, streelde hij haar voorhoofd en haar haren tot ze in slaap viel. Als hij iets deed wat haar irriteerde, zoals smerige sokken op de sprei leggen, vroeg ze hem dat niet te doen en vond hij dat niet erg. Ze was het met hem eens over de onpraktische sandalen van Eliza, maar niet over de tulpen. ‘Het zal Harold Martin geen kwaad doen zijn hout bij het eind van de omheining te hakken en op te stapelen, zodat zij van die tulpen kan genieten,’ zei ze. Treadway ging daarover niet in discussie en vatte het ook niet op als een belediging aan het adres van echtgenoten.

Maar over hun eigen pasgeboren baby loog Jacinta wel.

In het journaal was melding gemaakt van een Siamese tweeling met zo sterk met elkaar vergroeide schedels dat artsen overal ter wereld zich er geen raad mee wisten. De moeder – Jacinta had haar op de televisie gezien – had van die baby’s gehouden en was tot de stellige conclusie gekomen dat het er niet toe deed dat ze aan elkaar vastzaten. Ze zou hen beiden, hoe dan

ook, op deze wereld grootbrengen en Jacinta had geen medelijden met haar gehad. Ze wist dat je met niemand medelijden moest hebben. Dat was een van de dingen die ze had geleerd. Van medelijden werd niemand iets wijzer. Mensen moesten doorgaan. Ze had stiekem gedacht dat de vrouw op een dag wel bij haar positieven zou komen en de baby's zou toestaan te sterven.

Maar als jij de moeder bent, stap je daar gewoon overheen. Als jij de moeder bent, maal je niet om albinohaar. Als jij de moeder bent en niet iemand die naar die moeder kijkt, stap je over vreemd gekleurde ogen heen. Dat doe je ook als er een hand ontbreekt, of als er sprake is van het syndroom van Down, een open ruggetje of een waterhoofd. Je zou zelfs over vleugels heen stappen, of over een long buiten het lichaam, of een ontbrekende tong. Zoiets waren de penis, het ene testikeltje, de schaamlippen en de vagina voor Jacinta. Baby Wayne sliep in zijn wieg onder zijn groene dekentje. Zijn zwarte naveltje stak uit en Jacinta maakte het schoon met alcohol, wachtend tot het eraf zou vallen. Ze speelde met zijn rode voetjes en voelde zich met hem verbonden wanneer hij haar tepel in zijn mondje nam en dronk terwijl hij langzaam opkeek, naar haar sleutelbeen, naar het plafond, naar Thomasina of de kachel of de kat, terug naar haar sleutelbeen en dan weer omhoog, tot hij haar ogen had gevonden en haar strak aankeek. Dat leek bijna op vliegen, vliegen door het noorderlicht of langs een nachtelijke hemel van Chagall, met een kleine witte geit die je de zegen gaf. Alles tussen Jacinta en deze baby was een zegening en er waren momenten waarop ze helemaal vergat wat ze voor haar echtgenoot over hem verborgen hield.

‘Alles is oké,’ zei ze tegen Treadway en ze geloofde dat dat snel waar zou worden.

‘Het enige wat ik nodig heb, is iets meer tijd,’ had ze eerder tegen Thomasina gezegd. ‘Dan zal alles duidelijk worden. Dan zal het vanzelf worden rechtgetrokken. Met de baby zal alles in orde komen. Op een manier die wij nog niet kennen.’

Treadway bleef dezelfde vraag stellen. ‘Is de baby gezond?’ Jacinta wist dat hij iets nooit zomaar vroeg en dat nu ook niet

deed. Hij vroeg haar om een eerlijk antwoord. Maar wat was het meest eerlijke antwoord?

‘Ja.’ Ze probeerde dat met haar normale stemgeluid te zeggen, maar het kwam er fluisterend uit. De kracht van haar stem, haar echte, eenvoudige toon waarvan Treadway hield zonder dat ooit tegen haar te hebben gezegd, klonk in dat gefluister niet door. Ze wenste dat ze kon teruggaan in de tijd en nogmaals ‘ja’ kon zeggen. De hitte van Treadways hand straalde nog altijd door tot diep in haar buik.

‘Hij is een grote baby,’ zei Treadway, en de hitte verdween.

Waarom zeg je ‘hij’, wilde ze eruit flappen. Wacht je tot ik het beken? Maar dat zei ze niet. Ze zei weer ja, luider dan normaal deze keer omdat ze niet wilde dat nog meer gefluister haar zou verraden. Haar ja klonk als een schreeuw in hun stille kamer. Het was altijd stil in hun slaapkamer. Treadway wilde graag een plek hebben waar hij tot rust kon komen, rustig kon slapen onder een witte spreij, zonder muziek op de radio of rommel, en dat gold ook voor haar. Ze lag te wachten tot zijn hand haar buik weer zou verwarmen, maar dat gebeurde niet. Had hij hem bewust weggehaald? Treadway was een man wiens warmte haar altijd verwarmde, tenzij ze ruzie hadden.

De volgende morgen zei Jacinta tegen Thomasina: ‘Ik verstijfde helemaal. Wat moeten we doen?’

Elke keer wanneer het fortuin Thomasina toelachte – als haar mandjes van gras door de handwerkcommissie geaccepteerd werden, of als een Perzische roos ineens bloeide in deze omgeving waar niemand een roos kon kweken, zelfs niet de geharde John Cabotklimroos – wist ze dat geluk slechts één kant van de medaille was en dat die medaille altijd keerde. Ze was tot lang na haar dertigste vrijgezel gebleven. Toen had Graham Montague tegen haar gezegd dat hij het niet erg vond dat ze een kromme rug had en zich oud voelde en dat hij met haar wilde trouwen als zij dat ook wilde. In het jaar daarna was Annabel geboren en had Thomasina alle redenen gehad om gelukkig te zijn. Maar haar hart had geen sprongetje gemaakt, omdat ze extreme gevoelens niet vertrouwde. Terwijl ze jam dun op hun toast smeerden omdat ze het allebei fijn vonden

het goudkleurige brood nog te kunnen zien, zei ze tegen Jacinta: ‘We zullen van dit kind van jou en Treadway houden zoals het is geboren.’

‘Zullen andere mensen ook van het kind houden?’

‘Het kind is goed zoals het is. Er is meer dan genoeg plaats op deze wereld.’

Zo zag Thomasina het en dat was wat Jacinta wilde horen.

Een aantal dagen na de geboorte wist Treadway dat er een geheim was. Hij moest er alleen aandacht aan schenken op de manier die voor hem buitenshuis gebruikelijk was voordat de waarheid over de baby hem begon te dagen. Hij hoefde het kind niet met zijn handen te onderzoeken of ernaar te kijken wanneer niemand in de buurt was. Wanneer hij in de wildernis zijn gedachten de ruimte gaf, was dat een spiritueel gebeuren: een manier om met je hele wezen te kijken. Dat hielp hem vogels, kariboes en vissen te zien die onzichtbaar waren voor alle mensen die niet jaagden en hun tweede paar ogen niet hadden geopend. Hij voelde het geheim in het huis aan, precies zoals hij de aanwezigheid van een witte sneeuwhoen achter zich in de sneeuw aanvoelde, en de details van het geheim drongen op dezelfde manier tot hem door als het besef dat de vogel een sneeuwhoen was voordat hij zich omdraaide en het dier zag. Hij wist dat zijn baby zowel een jongen als een meisje was en hij wist dat er een beslissing moest worden genomen.

Waar was dit toch vandaan gekomen? In het verleden was er geen soortgelijke bloedverwant, geen verhaal dat Treadway zou kunnen gebruiken. Het was alleen de vraag welk geslachtsorgaan het meest voor de hand liggend was, welk het meest praktisch was om te erkennen, waarmee voor alle betrokkenen het gemakkelijkst te leven viel. Want als er één ding was waar Treadway altijd rekening mee hield was het de invloed die een van zijn beslissingen op de rest van zijn omgeving zou hebben. Wat privacy was begreep hij, maar voor praktisch egoïsme kon hij geen begrip opbrengen. Elke vezel van hem wist dat hij een lichamelijke band had met alles aan deze kust – niet alleen de mensen maar ook de hemel, het land en de sterren. Hij was een

Schot en een Inuit. En hij was eerlijk. Voor hem was het land een universeel brood, voedzaam in alle opzichten en voor iedereen bestemd.

Het idee van Jacinta en Thomasina – zijn baby te laten leven zoals het kind was geboren – kwam geen moment in zijn hoofd op. Dat zou naar zijn idee geen beslissing zijn geweest. Dat zou besluiteloos zijn en schade veroorzaken. Welke schade, daar wilde hij niet eens aan denken. Hij was geen man met een grote verbeeldingskracht. Hij doorzag dingen, maar hij had geen zin een mogelijkheid in overweging te nemen die zich nog niet had aangediend. Hij wilde weten wat er was, niet wat er zou kunnen zijn. Dus weigerde hij zich voor te stellen welke ellende er in het verschiet lag voor een kind dat niet alleen een zoon of een dochter was maar beide. Hij vulde een zak met brood, vlees en thee en ging de deur uit. Hij nam zijn geweer niet mee en liep naar een hoger gelegen stuk land waar hij naar de adelaars en de vossen kon kijken en zich door die dieren het meest praktische en wijze pad kon laten wijzen.

Die eerste acht ochtenden werkte Thomasina in zijn keuken, kneedde brooddeeg, liet bonen weken, wong luiers uit en zorgde voor de moeder omdat Jacinta zich zonder gezelschap erg veel zorgen zou zijn gaan maken. Jacinta piekerde al genoeg voor twee over alles wat Treadway weigerde zich voor te stellen. Terwijl hij er in zijn eentje op uit trok om te besluiten hoe die angstaanjagende tweeslachtigheid van hun kind ongedaan gemaakt kon worden, stelde zij zich voor dat ze er gewoon mee leerden leven. Ze stelde zich haar dochter voor, mooi en volwassen, in een jurk van felrode satijn, haar mannelijke kenmerken onder de kleding geheim gehouden voor een moment waarop ze de kracht van een krijger en de machtige agressie van een man nodig zou hebben. Of ze stelde zich haar zoon voor als een getalenteerde mythische jager, zijn borsten verborgen onder een strak vest, zijn kleding groen als teken van vooruitgang, zijn hart het hart van een vrouw die zijn pad richting kon geven door intuïtie en psychologisch inzicht. Als ze fantaseerde over hoe haar kind zou opgroeien zonder dat een bevooroordeelde wereld tussenbeide kwam, stelde ze zich

ook voor dat zijn mannelijke en zijn vrouwelijke kant elkaar complementeerden en een geheime, bijna magische kracht hadden. Aan het opgroeien zelf wilde ze niet denken. Niet aan de sociale kanten ervan, aan het naar school moeten gaan in Labrador, aan het pesten, aan de vraag wat ze iedereen moesten vertellen, aan de vraag hoe ze het kind zoveel liefde konden geven dat het geen schade zou ondervinden van de wrede reacties van mensen die het niet wilden begrijpen.

Thomasina haalde Jacinta uit dergelijke overpeinzingen door er helemaal voor haar te zijn. Ze zorgde voor de keuken en voor de kachel waardoor het gewone leven zijn gangetje leek te gaan en haar ogenschijnlijk normale, huiselijke bezigheden maakten duidelijk dat zij het zonder meer accepteerde. Wanneer Thomasina het kind van Jacinta overnam om haar de kans te geven even te eten, naar de wc te gaan of een halfuurtje uit te rusten op de slaapbank, voelde ze gewoon dat Thomasina vond dat het feit dat het kind anders was een vreemde zegening was die moest worden beschermd. Dat het een voordeel was, zelfs een sterk punt. Thomasina verborg die onderhuidse opvatting achter een zakelijke en zo normale manier van doen dat zelfs de grootste tegenstander van toverij er niets van zou kunnen merken. Op het moment dat Treadway terugkwam van zijn tocht naar het hoger gelegen stuk land, stond ze patrijsbessen met suiker te koken waardoor de lucht in de keuken doortrokken was van hun bloederige, mosachtige geur die eerder aan spijt dan aan iets zoets doet denken.

Toen Treadway eindelijk het woord nam, werd het geen drama. Hij zat een hele tijd aan de tafel in zijn thee te roeren. Thomasina was bijna aan bidden toe, maar hulpeloos was ze niet. Ze bood de situatie het hoofd, zag die onder ogen.

Terwijl Treadway naar zijn blauwe schotelletje van Royal Albert-porselein keek, zag Thomasina dat hij wist wat er aan de hand was met de baby die Jacinta onder een gehaakte deken op de slaapbank bij de kachel zat te voeden.

‘Omdat geen van jullie een beslissing gaat nemen doe ik dat wel,’ zei hij. ‘Hij zal een jongen zijn. En ik noem hem Wayne, naar zijn grootvader.’

Jacinta bleef de baby voeden en op haar gezicht verscheen een opgeluchte uitdrukking. Niet vanwege de beslissing die hij had genomen, maar omdat hij had erkend dat hun baby was geboren zoals hij was. Thomasina ging staan, keek naar Treadway en zei: ‘Wees voorzichtig.’

‘We zullen de dokter erbij halen en dan zien we wel verder,’ zei Treadway.

Nadat Treadway had gesproken daalde er een soort heilige rust over het huis. Treadway en Jacinta zorgden voor elkaar en voor de baby. Niemand keek toe of gaf raad en zelf zeiden ze ook niet veel. Treadway duwde de haren van Jacinta teder naar achteren, om te kunnen zien hoe het kind dronk, en hij onderzocht het kind niet één keer. Hij behandelde het ook niet kritisch. Ze kon zien dat hij van het kind hield. Er was niets mis mee, behalve dan de tweeslachtigheid. Het kind dronk, maakte geluidjes en sliep, en zijn huid was koel. Wanneer het in de keuken te heet werd, lieten de ouders het vuur in de kachel doven om te voorkomen dat er rode vlekken op de wangetjes verschenen en als het te koud werd wikkelden ze de baby stevig in een dekentje. Treadway hield het kind op zijn schoot, wiegde het en zong liedjes. Dat hij zo mooi kon zingen, was een van de dingen die andere vrouwen dan Jacinta niet wisten. Hij zong zijn eigen liedjes, liedjes die hij improviseerde als hij in zijn eentje in de wildernis was geweest en ook oude liedjes van Labrador, die waren doorgegeven door generaties pelsjagers, nomaden en jagers die de kariboe hadden horen spreken. De baby vond het prachtig en werd zo in zijn prille leven bij het wakker worden begroet met warmte en liedjes en kleuren. En als hij weer wegdoezelde, droomde hij dromen die waren gegeven door liedjes van zijn vader.

Veertien dagen later ging Treadway weer weg om op jacht te gaan. Het was een van de laatste dagen dat je in de sneeuw kon jagen. Als het ijs ging smelten en de natuur een beetje minder wit werd, wist elke jager door een inwendig meetsysteem dat de jacht ten einde was. Niet omdat het niets meer zou opleveren – rond de kust was nog altijd veel ijs te vinden, waardoor

een jager zich goed verborgen kon houden – maar omdat het oneerlijk was. Trekvogels kwamen in groten getale terug om te broeden en vele hadden jongen of moesten hun eieren warm houden. De vogels verlieten het nest alleen even om te jagen, om eten voor hun jongen te vinden, en de jagers in Labrador wisten wat er op het spel stond: de mogelijkheid om het jaar daarop weer te jagen én het voortbestaan van de dieren. Dat respect zat heel diep bij de jagers – los van elke vorm van eigenbelang.

Dus liet Treadway op deze dag tegen het eind van het jachtseizoen zijn gezin thuis achter, en dat deden de andere mannen uit Croydon Harbour ook. Hetzelfde gold voor Annabel, de dochter van Thomasina, en Graham Montague, haar echtgenoot, die in een witte kano de Beaver River op gingen.

Thomasina buiten de kerk

BIJ DE BEGRAFENIS VAN haar eigen man Graham en haar dochter Annabel ging Thomasina niet de kerk in, omdat buiten de blauwe vlinders waren die tussen de rietstengels dardelden die in de zonnige hoek bij de zee door de sneeuw heen staken. Thomasina stond bij die hoek, een kleine raamloze hoek op het zuiden, en ze leunde tegen de houten planken, met haar ogen dicht en haar gezicht opgeheven naar de zon. Jacinta had niet geprobeerd haar ertoe over te halen de kerk in te gaan. Maar alle anderen zeiden dat Thomasina tijdelijk krankzinnig was geworden, want hoe kon je anders verklaren dat een vrouw geen troost wilde putten uit de rode en blauwe glazen kaarsenhouders vol licht, uit de glas-in-loodramen met de apostel Marcus die met een bruine duif stond te praten, uit het gebedenboek en de dienst voor een overledene, uit het bijeenkomen van de parochianen, het plechtige gedrag van de acht slippendragers en de twee kisten die waren gemaakt van planken die Graham Montague met de hand had geschaafd omdat hij van plan was een bureau voor zijn vrouw te maken?

Thomasina had geen zwarte jurk aan. Ze had geen zwarte hoed op, niet eens een zondagse hoed van groen of lavendel-

kleurig vilt met een satijnen band. Ze had haar gewone jas aan: een jas van blauwe wol met platte knopen die van haar moeder was geweest. Daaronder droeg ze gewone kleren: een grijs-met-groene jurk zonder ceintuur, want ze haatte ceintuurs, en ook zonder mouwen, want ze hield van jurken waarin je kon werken zonder te worden gehinderd door naden of kleine openingen, vetergaatjes en lastige sluitingen. Ze gaf de voorkeur aan een jurk die je over je hoofd kon aantrekken en vervolgens kon vergeten.

Die dag kon ze het niet verdragen de kerk van binnen te zien. Op andere dagen vond ze het prettig in de kerk te zingen. Ze maakte deel uit van het kleine koor en dan droeg ze hetzelfde gewaad als alle anderen. Maar vandaag kon ze niet naar binnen. Ze wilde haar gedachten aan Graham en Annabel niet opsluiten binnen de muren die het licht van deze lentedag buitensloten. In de kerk rook het naar oude houten kerkbanken, het papier van oude gebedenboeken en de zeep en het parfum van mensen die zich goed genoeg hadden gewassen om een kerkdienst bij te wonen. Ze kon het niet verdragen het leven van haar echtgenoot en haar dochter tot dit ritueel gereduceerd te zien terwijl buiten de zon scheen, de hemel zich eindeloos uitstrekke, insecten na de lange winter weer terug waren en vogels zelfs vrolijk zongen, ook al waren Graham en Annabel verdronken. Dit was de litanie die ze wilde horen. Ze begreep er helemaal niets van, maar dit wilde ze horen en dat zou niet kunnen als ze naar binnen ging.

Als ze achteroverleunde, tegen de planken aan, kon ze horen wat er in de kerk werd gezegd. Ze hoorde laag gemompel, trieste muziek uit het traporgel dat Wilhelmina Simpson uit Boston had meegenomen en waarop ze binnenkort 'Christus onze Heer verrees' zou spelen omdat het dit jaar vroeg Pasen was – de maan was nu bijna vol en maart was nog niet ten einde. De mensen in die kerk beseften niet dat Thomasina met Pasen liederen ter ere van de verrijzenis zou kunnen zingen. Ze wisten niet dat zij een ander beeld had van de verrijzenis dan de kerk en dat hetzelfde gold voor Christus, het licht, onsterfelijkheid en heiligheid. Voor Thomasina was Christus niet zozeer

een persoon als wel een open stukje in het gras, een streep zonlicht, een warme plek in de eenzaamheid. Ze had nooit respect kunnen opbrengen voor glas-in-lood of een altaar. De kleine vleugels van die vroege vlinders waren haar glas-in-lood. Het stukje aarde dat onder de smeltende sneeuw zichtbaar werd, was haar altaar. Haar moeder had haar niet voor niets de naam Thomasina gegeven. ‘Als je een jongen was geweest had ik je ongelovige Thomas genoemd, naar de discipel die de spijkerwonden in de handen en voeten van Christus met zijn eigen ogen wilde zien. Maar je was een meisje. Dus heb ik je ongelovige Thomasina genoemd,’ had haar moeder tegen haar gezegd toen ze nog klein was.

Na de begrafenisdienst, toen Wilhelmina Simpson Bachs ‘Schäfe können sicher weiden’ speelde – de hymne die ze bij elke begrafenis ten gehore bracht – liepen de mensen de heuvel af naar de begraafplaats. De grafdelvers Simon Montague en Harold Pierson lieten de kisten zakken en Thomasina keek vanaf haar door de zon beschenen hoekje naar het deel van de stoet dat ze kon zien. Ze stond daar terwijl de wind met haar jas speelde, vaag onheilspellend, iemand die buiten de grenzen was getreden van wat voor mensen op deze plek normaal was. Degenen die het waagden even haar kant op te kijken hadden het gevoel dat iemand iets moest doen, dat iemand naar haar toe moest gaan, een arm om haar heen moest slaan en haar moest meenemen naar de groep. Ze werden uiteindelijk geacht samen met haar te rouwen. Ze vonden dat iemand dat moest doen, maar niemand deed het. Toen de handjes aarde in de graven waren gegooid liepen de aanwezigen naar het kleine wijkgebouw tegenover de kerk. Ze liepen de heuvel op zoals ze die af waren gegaan, langs de oostelijke en noordelijke muur. Niet langs de zuidelijke en westelijke muur, op de hoek waarvan Thomasina stond. Met uitzondering van Jacinta, die de baby aan Treadway gaf.

‘Ga een broodje eten en thee drinken,’ zei ze tegen Treadway. ‘En zeg tegen Harold Pierson dat het ijs van het dak van Thomasina’s huis moet worden gehaald, voordat het ervan af valt en haar dood wordt.’

Jacinta liep voorzichtig tussen de distels van het vorige jaar door. Sneeuw belandde in haar enkelhoge laarzen terwijl ze naast Thomasina stond, haar gezicht net als Thomasina naar de zon ophief en tegen de muur van de kerk leunde, slechts een paar centimeter verwijderd van een spin met witte strepen die een regenboogkleurig web maakte. Niet veel plekken in Croydon Harbour konden de warmte vangen zoals dat hier gebeurde. Jacinta zag de blauwe vlinder – in werkelijkheid een motje, een motje dat je in modderpoelen zag, maar aantrekkelijk om te zien en even lichtblauw als de lentehemel – en ze wist wat Thomasina deed. Jacinta vond haar niet krankzinnig en ze probeerde niet haar mee te slepen naar de ontvangst, of haar weg te halen van dit moment van vrede. Vrouwen kregen in hun leven niet veel van dit soort momenten in een verborgen hoekje, met de zon die op hun oogleden scheen en niemand in de buurt die om iets vroeg. Niemand die om het zout vroeg, of vroeg te wachten op een man die over drie maanden naar huis kon komen of niet. De vrouwen in Croydon Harbour wisten altijd wat er van hen werd verwacht en ze deden wat ze moesten doen. Van de mannen werd ook verwacht dat ze dingen deden en dat deden ze ook, waardoor er geen tijd meer overbleef.

Jacinta deed haar ogen lang genoeg dicht om de vermoeidheid eruit te laten verdwijnen. Niet alle vermoeidheid, maar wel een deel ervan. Een lepeltje vermoeidheid uit elk oog. Kon ze hier maar zolang blijven staan als nodig was. Kon de zon maar aan de hemel blijven staan, kon de wind maar blijven liggen en waren er maar geen verplichtingen waaraan moest worden voldaan.

Het enige wat Thomasina nu wilde, was naar huis gaan. Ze wilde niet praten met mensen die haar het beste wensten. Ze wilde niet eten: koolrolletjes, rendierworst en rijst met kariboegehakt. Wie zou dat willen eten? Als zij iets te eten zou nemen, zouden dat melkbiscuitjes en thee zijn. De wind draaide en het moment van vrede in de zon was voorbij. De twee vrouwen kregen het koud. Thomasina liep naar haar huis en Jacinta ging met haar mee. Ze zeiden niets, maar ze liepen samen de

keuken in: een eenvoudige keuken, schoon, met niets anders dan een theebus op het aanrecht. Thomasina kookte water en pakte biscuitjes en Jacinta en zij gingen zitten en zwegen tot Thomasina vroeg: ‘Wat ga je met de baby doen?’

‘Treadway wil dat hij als een jongen leeft.’

‘Wat wil jij?’

‘Ik weet niet hoe ik er met hem over in discussie moet gaan. Hij zou zeggen dat wat ik denk onzinnig is.’

‘Onzinnig?’ Gedurende de jaren die Thomasina met Graham Montague getrouwd was geweest had Graham haar daarvan nooit beschuldigd. ‘Wat denk je dan?’

‘Dat alles misschien zal veranderen als we gewoon wachten.’

‘Dat zou kunnen.’

‘Maar in mijn verbeelding blijft alles telkens weer veranderen. Andere dingen. Totaal andere dingen. De oren van de baby. Of zijn gezicht. Stel dat die – of andere dingen – veranderen, vraag ik me dan af. Ik wil niet dat er iets verandert. Ik wil de baby niets aandoen. Ik wil geen vergissingen maken.’

‘Wil je alles meteen goed doen? Vindt Treadway dat wel zinnig?’

‘Dat weet ik niet.’

‘Als zinnigheid een patrijs in de wilgen is, moet je erachteraan gaan. Je weet niet waarheen het dier gaat. Noem je de baby een zij?’

‘Nee.’

‘Heb je dat wel geprobeerd?’

‘Niet hardop.’

‘Misschien wil ze dat wel horen. Misschien wil ze horen dat je haar “mijn dochttertje” noemt.’

Jacinta zette haar beker met de ruitenkoningin erop neer. ‘Thomasina, ik vind het heel erg dat je Annabel hebt verloren.’

Thomasina nam een slokje thee. Ze streek het eeuwig gekreukelde plastic tafelkleed glad. ‘Je moet wel voorzichtig zijn met wat Treadway met die baby wil doen.’

Aan de muur hing een spiegel waarin Jacinta hun gezichten kon zien. Ze beseftte dat uit het ene, dat van haar, alle kracht was verdwenen, terwijl Thomasina nog kracht over leek te

hebben. Jacinta had onderweg hierheen gedacht dat ze de andere vrouw zou moeten troosten, maar troost had Thomasina niet nodig.

‘Als hier nu een onbekende naar binnen liep, zou die denken dat ik degene was die een echtgenoot en een dochter had verloren,’ zei Jacinta.

‘Jij zult Treadway alleen verliezen als je dat wilt. Hij is een echtgenoot voor het leven.’

‘Dat weet ik.’

‘Maar ik heb de indruk dat ik niet de enige ben die een dochter heeft verloren.’

‘Ik heb “dochter” altijd een heel mooi woord gevonden,’ zei Jacinta.

Het eerste wat Thomasina na de begrafenis deed, was het huis ontdoen van etenswaren die zij niet lekker vond. Worstjes van wild, grote stukken geroosterde eland, zeevogels die Graham met zijn net had gevangen. Die vulden een derde van haar vrieskist. Graham had dat allemaal lekker gevonden en ze had het graag voor hem klaargemaakt. De helft van de tijd had hij zijn eigen maaltijden bereid. Binnen hun huwelijk waren er geen scherp afgebakende rollen geweest. De mannen van Croydon Harbour waren buitenshuis gewoonlijk koningen – koningen van hun eigen terrein, de schuren en de omheiningen. De vrouwen waren binnenshuis koninginnen – koninginnen van geschilderde vensterbanken, gordijnvallen en tapijtreinigers. Thomasina en Graham hadden precies gedaan wat ze wilden. Ze wisten allebei hoe je een mes moest gebruiken om vis schoon te maken of brood te snijden, hoe je een vloer moest aanvegen, hoe je een hek moest repareren of de schoorsteen moest vegen. Thomasina was gewoon verstandig, zeiden de mannen, en ze liep rond in bruine vesten en met een net maar niet bepaald modieus kapsel. Ze had geen enkel paar schoenen waarmee ze niet minstens vijftien kilometer over ruw terrein kon lopen.

In tegenstelling tot Eliza Goudie met haar seersuckerjurk en haar witte sandalen en Joan Martin die er een speciaal appa-

raatje op nahield om tulpen te planten, zou Thomasina niet instorten door het verlies van haar echtgenoot. Hoewel die eerste twee over hun echtgenoten klaagden, zouden een lekkende kraan, een lekkend plafond of een op hun terrein omgevallen boom hen voor onoverkomelijke problemen hebben gesteld. Ze waren het soort vrouwen over wie de apostelen hadden geschreven dat ze alleen vanaf veilige afstand konden worden geholpen. Zij hadden in hun huwelijk niets van zichzelf behouden. Als ze bij elkaar waren, praatten ze gekscherend over hoe fijn het zou zijn als ze niet meer voor hun mannen hoefden te koken, maar als deze vrouwen ooit hun echtgenoot kwijtraakten, zouden ze even verloren zijn als een verweesde jonge zeehond.

Thomasina was geen jonge zeehond. Ze was een felle, volwassen grijs-met-zilverkleurige zeehond, die met haar hele wezen voorbereid was geweest op een dag als deze. Ze had het idee dat Jacinta ergens tussen die andere vrouwen en haar in zat. Jacinta zou zelfstandig kunnen worden. Ze had een uitstekend beoordelingsvermogen, maar durfde daar niet volledig op te vertrouwen. Ze had zichzelf gedeeltelijk, maar niet met hart en ziel, overgegeven aan de wijsheid van haar echtgenoot. Thomasina had het idee dat Jacinta nooit helemaal vrede zou hebben met een beslissing waarover zij en Treadway van mening verschilden. Thomasina en Graham waren laat getrouwd. Dat was misschien de reden waarom het nooit bij hen was opgekomen om te twijfelen aan elkaars beoordelingsvermogen. Thomasina had nooit vraagtekens gezet bij het blinde jagen van Graham, noch bij het feit dat hij Annabel meenam in de witte kano of welke andere boot, en hij had er geen bezwaar tegen gehad wanneer Thomasina in haar eentje of samen met Annabel naar het binnenland reisde – wat geen enkele andere blanke vrouw deed. Graham, Thomasina en hun kind werden daarbij telkens met gevaren geconfronteerd, maar ze ontdekten ook van alles en dat deden ze zelfstandig. Thomasina nam Graham niets kwalijk.

Geen van de mensen in het dorp wist hoeveel verdriet Thomasina had, omdat ze in hun aanwezigheid niet instortte. Dat

deed ze ook niet in haar eentje thuis. Ze ging op de slaapbank onder het kleine raam met uitzicht op de achtertuin en de baai zitten en bleef daar op de ochtend nadat Graham en Annabel waren verdronken een halfuur voor zich uit staren. Die avond deed ze dat weer, net als de ochtend erna. Ze zat op de slaapbank omdat die op een plek tussen de andere vertrekken stond – niet in de huiskamer of de keuken waar het gezinsleven zich had afgespeeld. Dit was een ruimte waar iedereen doorheen liep en die onpeilbaar was – precies zoals Thomasina over mensen dacht. Ze had geen onwrikbare mening over het karakter van andere mensen, ze was niet iemand die de een egoïstisch noemde, die vond dat een ander veel te weinig zelfvertrouwen had en dat weer een ander de waarheid sprak of juist onwaarheden debiteerde. Voor Thomasina waren mensen rivieren, die van het ene moment op het andere konden veranderen. Het was niet eerlijk, vond ze, om mensen te behandelen alsof ze volledig afgeronde wezens waren. Iedereen groeide voortdurend en kromp weer. Voor haar was het ondraaglijk dat ze Annabel en Graham had verloren, maar ze had al eerder ondraaglijke dingen doorstaan en ze wist hoe ze verder moest. Ze had haar eigen manier om afscheid te nemen van haar beminde doden en dat deed ze in afzondering. Daarna was ze er weer voor degenen die nog leefden. Zeker, besloot ze, voor Wayne, het baby'tje van Jacinta dat niemand een dochter wilde noemen.